

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ فلسفه

فصلنامه «علمی» انجمن تاریخ فلسفه

سال چهاردهم، شماره چهارم، بهار ۱۴۰۳ [پیاپی ۵۶]

صاحب امتیاز: انجمن علمی تاریخ فلسفه
مدیر مسئول: آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای
مدیر اجرایی: مهدی سلطانی گازار
مترجم انگلیسی: دکتر رؤیا خوبی
اعضای هیئت تحریریه:

ناشر: بنیاد حکمت اسلامی صدرا
سر دبیر: دکتر حسین کلباسی اشتری
ویراستار فارسی: مهدی ابوطالبی یزدی
ویراستار انگلیسی: دکتر علی نقی باقرشاهی

قاسم پورحسن درزی، دانشیار فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی
عبدالرزاق حسامی‌فر، استاد فلسفه دانشگاه بین‌المللی امام خمینی
نصرالله حکمت، استاد فلسفه دانشگاه شهید بهشتی
رضا داوری اردکانی، استاد فلسفه دانشگاه تهران
محمدتقی راشد محصل، استاد فرهنگ و زبانهای باستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
احد فرامرز قراملکی، استاد فلسفه دانشگاه تهران
سحر کاوندی، استاد فلسفه دانشگاه زنجان
علی کرباسی‌زاده اصفهانی، دانشیار فلسفه دانشگاه اصفهان
حسین کلباسی اشتری، استاد فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی
سیدمصطفی محقق داماد، استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی

نشانی: تهران، بزرگراه شهید سلیمانی، روبروی مصلاي بزرگ تهران، مجتمع امام خمینی(ره)، ساختمان شماره ۱۲.
صندوق پستی: ۶۹۱۹ - ۱۵۸۷۵ | تلفن پیگیری مقالات: ۸۸۱۵۳۲۲۱ | تلفن اشتراک و فروش: ۸۸۱۵۳۵۹۴
تلفن مرکز تدوین تاریخ فلسفه: ۸۸۱۵۳۴۹۴ | نمابر: ۸۸۴۹۳۸۰۳
www.hop.mullasadra.org | Email: SIPRIn@mullasadra.org; mullasadra1401@gmail.com
شاپا نسخه چاپی: ۹۵۸۹ - ۲۰۰۸ | شاپای نسخه الکترونیک: ۵۱۶۰ - ۲۶۷۶ | چاپخانه: واژه‌پرداز اندیشه

بر اساس ارزیابی کمیسیون نشریات علمی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فصلنامه تاریخ فلسفه دارای «درجه علمی» سطح «ب» است. این فصلنامه در پایگاه‌های: JSC, Philosopher's Index و noomags و magiran نمایه میشود.

یادداشت سردبیر..... ۳

تحلیل و سنجش مفهوم «یقین اخلاقی» در فلسفه غرب (رویکرد تاریخی)

محمد سعید عبداللهی، محسن جوادی، محمد لگنهاوزن..... ۵

سیمپوزیوم (همگساری) افلاطون و پس‌زمینه‌های آن

حمیدرضا محبوبی آرانی..... ۲۷

سیر تاریخی تحول معنای فلسفه از یونان باستان تا ملاصدرا نقش

تمرینهای معنوی در امکان تبیین فلسفه ملاصدرا با رویکرد پی‌یر آدو

مجید پیرحسینلو، طاهره کمالی‌زاده، سیدمصطفی شهرآیینی..... ۴۹

سرشت و جاودانگی نفس انسانی در نگرش دکارت

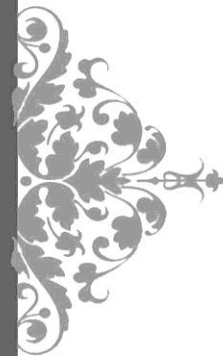
آسیه بیستونی، محمد اکوان، مهدی نجفی‌افرا..... ۷۵

رهیافت تحلیل بنیادی ادله ملاصدرا در اثبات معاد جسمانی

شمس‌الله سراج، حسین امین‌پرست..... ۹۷

سنجش تقابل نظریه شیخ اشراق و معتزله در اراده خداوند

مصطفی اسفندیاری، محمد مهدی سلامی، رسول پاداش‌پور..... ۱۱۹

اسکن کنید

راهنمای تنظیم و ارسال مقاله برای

فصلنامه تاریخ فلسفه را در پایگاه

hop.mullasadra.org ملاحظه فرمایید.

یادداشت سردیر

درباره چگونگی سیر و انتقال فلسفه و علوم یونانی به شرق و سرزمینهای اسلامی، پژوهشهایی مفصل، اعم از دانش‌نامه‌ها و تکنگاریها، نگاشته شده و میشود. از آنچه مربوط به انتقال علوم و دانشمندان از آتن به اسکندریه بوده، گزارشهایی نسبتاً دقیق در اختیار نسل حاضر قرار گرفته، اما از انتقال میراث علمی اسکندریه به سرزمینهای شرق، یعنی از اسکندریه تا حران و نصیبین، و از آنجا به جندی شاپور و سپس بغداد و مرو و ری و دیگر مناطق و مراکز علمی سده‌های دوم تا پنجم هجری قمری، اطلاعاتی جامع در دست نیست. مشهور است که فیلسوفان مسلمان از خلال منشور نوافلاطونیان با فلسفه یونانی آشنا شدند و همین امر در شکلگیری فلسفه فارابی و ابن‌سینا بصورت تلاقی و پیوند دین با فلسفه و عقل با شریعت ظهور کرده است. بیتردید، این معنا از جهاتی چند قابل مناقشه است، از آنرو که گرچه نوافلاطونیان - بویژه اسکندرانیها - نسبت به اسلاف یونانی خود دغدغه بیشتری نسبت به دین و اخلاق و عرفان داشتند، و چهره‌های متأخر نوافلاطونی، از زمره متألهان مسیحی قلمداد میشوند. اما از سویی دیگر، آنچه بعنوان دین (مثلاً نزد فارابی میخوانیم و میبینیم، شباهت چندانی با دین مدنظر غربیها، حتی از نوع نوافلاطونی آن، ندارد؛ بویژه در مقولاتی چون وحی و نبوت و رستاخیز

۳

DOR:

و توحید. پس حتی با فرض اینکه الگوی فارابی و ابن‌سینا در پیوند میان عقل و وحی -یا دین و فلسفه- برگرفته از اسلاف نوافلاطونی آنها باشد، در جزئیات و مفردات، با پرسشها و مغایرت‌های متعددی مواجه خواهیم شد، چنانکه در اخلاق و عرفان نیز این فاصله و تفاوت افزون‌تر میشود.

این مطلب که ابن‌سینا در سه نمط آخر اشارات و تنبیهات به وجهی از عرفان فلسفی پرداخته که سابقه‌ی در میان یونانیان ندارد، تنها به کلیات و طرح عمومی موضوع محدود نمیشود، بلکه در ابواب درونی حکمت عملی، تفاوتها و تمایزات را بیشتر آشکار میکند.

بر این اساس روشن میشود که دیدگاه تقلیل‌گرایانه‌ی که در برخی نوشته‌ها و تحلیلهای تاریخ فلسفه نسبت به سرشت و ماهیت فلسفه اسلامی عرضه شده، خالی از حقیقت است و شایسته است بنحو جزئی و حتی بصورت گاه‌شمارانه آن، مورد مطالعه و بازخوانی قرار گیرد.

سردبیر